

جلوه‌های زیباتری را برای استقبال از زائران به رخ می کشد. چراغانی و آذین بندی ویژه ای به مناسبت میلاد حضرت رضا^(ع) در حرم رضوی انجام می شود و صفر تا صد این جلوه آرای هادر داخل حرم مطهر طراحی و ساخته می شود و حتی یک لوستر هم از بیرون خریداری می شود.

برای اینکه نشان بدهیم این زیبایی ها چطور خلق شده اند پای صحبت دوتن از جوانان در اداره روشنائی حرم مطهر نشستیم که معتقدند خدمت در این صحن و سراروزی شان بوده است. پوریا ثابت و مهدی بان پورمتولد سال ۱۳۶۷ هستند و از سال ۱۳۹۳ با قبولی در آزمون استخدامی، راهی حرم رضوی شده اند و از همان سال طراحی ریسسه بندی و چراغانی های حرم برعهده پوریا ثابت و طراحی کتیبه ها برعهده مهدی بان پور بوده است.

سعیده ساجدی نیا | عطر و بوی عید در فضای شهر پیچیده است. همه جا رنگ شادی به خود گرفته است. خادمان مردم بیش از هر زمان دیگر آماده میزبانی از زائران ذی القعدة می شوند. آن ها که دلشان پرمی زند از راه های دور و نزدیک خودشان را به مشهدالرضایرسانند تا دهه کرامت را در حرم امام مهربانی ها جشن بگیرند. زائرانی که تا چشمشان به بارگاه سلطان خراسان می افتد مسحور زیبایی آن می شوند. بیشتر هم روشنائی و کتیبه ها به چشم می آید. زیبایی دلربایی که پشت صحنه آن آدم های زیادی در اداره روشنائی آستان قدس رضوی دارد. حالا با گذشت چند روز از دهه کرامت، ریسسه های چراغانی و آلمان های طراحی شده در این صحن و سرا

طراحی چراغانی و کتیبه های حرم امام رضا^(ع)
از یک دهه پیش به جوان ها سپرده شد

خدمت در روشنائی

● چراغانی برای شادی دل مردم

حوالی محرم که می شود، همه ریسسه ها جمع می شوند. دوماه محرم و صفر درود یوار حرم حضرت رضا^(ع) سیاه پوش می شود. در این مدت ریسسه ها بازسازی می شوند و کارهای انبارگردانی انجام می شود. علاوه بر این، طراحی چراغانی و ریسسه بندی های جدید آغاز می شود. قصه پوریا ثابت از دی ۱۳۹۳ شروع شد که توفیق حضور در صحن و بارگاه حضرت را پیدا کرد. از همان ابتدای استخدام، پست خدمتی اش طراحی لوستر و چراغانی های حرم مطهر رضوی تعریف شد. با توجه به رشته تحصیلی اش که طراحی صنعتی بود، به برخی باید ها و نباید ها در طراحی ها توجه کرده است؛ سازگاری با معماری و هنر به کاررفته در صحن ها و رواق ها و توجه به نورهایی که نه تنها چشم زائران را اذیت نمی کند، بلکه آرام بخش هستند.

می گوید: در چراغانی، هدف ایجاد شور و شعفاست. می خواهیم حال و هوای شادی و سرور اعیاد و ولادت ائمه^(ع) به دل و جان زائران نفوذ کند و هر کس با هر غم و غصه ای وارد حرم می شود، شاد شود.

● چراغانی ویژه در میلاد حضرت رضا(ع)

بخش اول اجرای طراحی و چراغانی ها هم زمان با آغاز ماه ذی القعدة در دستور کار قرار می گیرد. ریسسه بندی هادر چند مرحله انجام و تکمیل می شود. این به روز رسانی به میلاد شاه خراسان و ولی نعمت ایرانیان که می رسد، در اوج قرار می گیرد و زائران در این روز چراغانی و آذین بندی ویژه حرم رضوی را نظاره می کنند. مدام در حال جست و جو و بررسی شیوه های روز دنیا برای چراغانی و ریسسه بندی به زیباترین شکل ممکن هستند.

نمونه این به روز رسانی، طراحی و نصب آلمان هایی است که امسال اولین بار در صحن های جمهوری، انقلاب، آزادی و گوهرشاد اجرا شد. در این آلمان از نقوش اسلیمی، شمسه و عدد هشت کمک گرفته شده و داخل آن ریسسه های سوزنی و نئون استفاده شده است.

می گوید: خوشبختانه همه شانزده آلمان به موقع آماده شد. نکته مهم آلمان ها این بود که صفر تا صد ساختشان در همین کارگاه اداره روشنائی و فنی انجام شد. این اتفاق

چیزی به جز عنایت ویژه حضرت و معجزه نبود.

وقتی اولین بار این آلمان ها روشن شد، همه انرژی گرفتند. این آلمان ها با استفاده از تجهیزات داخل حرم و کمک نیروهای افتخاری در مدت یک ماه ساخته شد. وقتی نماینده شرکت های خارجی و پیمانکاران داخلی برای بازدید آمدند، برایشان باور نکردنی بود که به این سرعت این تعداد آلمان ساخته و آماده نصب شده است.

● سالی که کرونا آمد، چراغانی حرم خاص تر بود

ثابت از نوروز ۱۳۹۹ بر ایمان روایت می کند که چراغانی حرم امام رضا^(ع) از همه سال ها خاص تر شده بود. با دستور تولیت آستان قدس رضوی، اولین بار ریسسه بندی صد درصدی برای لحظه تحویل سال و ایام نوروز اجرا شده بود. چند ماه مانده به سال جدید، طراحی و برنامه ریزی ها شروع شده بود، اما با تعطیلی حرم رضوی در پی همه گیری ویروس مرگ بار کرونا، پشت درهای بسته از چشم زائران حضرت رضا^(ع) دور ماند.

● جای دیگری نمی توانم دوام بیاورم

از اومی پرسم اگر قرار به جابه جایی و رفتن به اداره دیگری باشد، دوست دارد کجا برود. می گوید: فکر نمی کنم بتوانم جای دیگری دوام بیاورم و این گونه خدمت کنم.

مهندس ثابت سال ۱۳۹۳ هم زمان هم در آزمون استخدامی آستان قدس رضوی پذیرفته شده بود و هم در شهرداری. برای اینکه انتخاب کند به کدام سازمان برود، با مادرش مشورت کرد. مادر به او تأکید کرد که اصلا به جای دیگری فکر نکن، باید به حرم بروی. خودش هم از کودکی هر بار راهی حرم شده بود، این حس درونش جریان داشت که رزق و روزی اش در همین مکان متبرک خواهد بود. می گوید: انگار از اول بر پیشانی ام نوشته شده بود که در صحن و سرا قرار است خدمت کنم و خدا را شکر که آقا امام رضا^(ع) هم طلبیدند.

● نصب کتیبه از سال ۱۳۹۰ پررنگ تر شد

فعالیت مهدی بان پور در زمینه کتیبه آرای و طراحی پرچم در حرم حضرت رضا^(ع) است. یک بار که نیت زیارت کرد، از همان ورودی حرم چشمش به جامه هری و جاکتایی ها که افتاد، روبه حضرت گفت: آقا جان! کار بار ما را همین جا جور کن تا چند تا طرح برای مبلان حرمتان بدهم.

آرزویی که خیلی زود برآورده شد. اول تیر ۱۳۹۳ سربازی مهدی تمام شد و سوم تیر، یعنی دو روز بعد، آزمون استخدامی آستان قدس رضوی برگزار و مهدی قبول شد. او با توجه به رشته تحصیلی اش که طراحی صنعتی بود، وارد اداره روشنائی حرم شد. در شروع کارش خیلی اتفاقی فرصتی رقم خورد و او موفق شد که طرح های مدنظرش را ارائه کند و به نتیجه برساند. از سال ۱۳۹۵، ۱۷۰ کتیبه بزرگ در صحن ها نصب شده است. می گوید: در ایام سوگواری اهل بیت^(ع) سیاه پوشی در حرم رضوی از قدیم رایج بوده، اما بیشتر سیاه پوشی گنبد طلا، گلدسته ها و روضه منوره مطرح بوده است.

● چاپ و دوخت کتیبه ها بانی افتخاری دارد

از زمانی که نصب کتیبه های سوگواری رسم شد، بیشتر روی ابنیه حرم اجرا شدند. کتیبه ها بیشتر روی پارچه های مشکی و پرچم اجرامی شدند. اما از سال ۱۳۹۰ نصب کتیبه پررنگ تر شد. تا اینکه سال ۱۳۹۵ آستان قدس رضوی به ثبت برخی تغییرات روی کتیبه ها مصمم شد. این بار علاوه بر کتیبه حزن و اندوه، کتیبه آرای در اعیاد و تولد ائمه^(ع) نیز آغاز شد. تعداد کتیبه ها بیشتر شد، نقاط نصب آن ها هم متنوع تر، به طوری که از سال ۱۳۹۵ تا کنون ۱۷۰ کتیبه بزرگ تهیه و نصب شده است. در این میان، هزینه پارچه با آستان قدس رضوی بوده، اما چاپ و دوخت کتیبه ها بانی افتخاری داشته است.

● شور و ولوله در لحظه نصب کتیبه ها

نصب کتیبه که در بیشتر مناسبت های ملی و مذهبی در صحن های حرم رضوی باب شده، اکنون به یک آیین تبدیل شده است. از لحظه ای که گروه اجرا مشغول نصب کتیبه جدید می شود، حال و هوای زائران حضرت رضا^(ع) که در آن صحن حاضر هستند، دگرگون می شود. بسته به اینکه مناسبت کتیبه برای سوگواری اهل بیت^(ع) باشد یا شادی، ولوله ای در آن صحن مطهر به پامی شود.

● چشم انتظاری زائران برای نصب کتیبه های جدید

باز خورد های مردمی در پی نصب این کتیبه ها آن قدر زیاد شده است که بان پور می گوید: حتی در مناسبت هایی که پیش از این کتیبه ای نصب نمی شد، کتیبه ای طراحی و اجرامی شود. برای نمونه، کتیبه مناسبتی تولد حضرت رقیه^(س) در اسفند ۱۴۰۱ آماده و نصب شد.

کتیبه آرای، انتظاری در میان زائران حرم رضوی ایجاد کرده است و برای نصب کتیبه ها در روزهای گوناگون سال لحظه شماری می کنند و اگر انجام نشود، گویی رسمی بر زمین مانده است.

